

STENDHAL

ĐOÀN TỬ HUYẾN dịch

VANINA VANINI

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG
TRUNG TÂM VĂN HÓA NGÔN NGỮ ĐÔNG TÂY

Thông tin sách

Tên sách: **VANINA VANINI**

Nguyên tác: **Vanina Vanini**

Tác giả: **Stendhal**

Người dịch: **Đoàn Tử Huyền**

Nhà phát hành: **Cửu Đức**

Nhà xuất bản: **NXB Lao động**

Khối lượng: **100g**

Kích thước: **12 x 20.5 cm**

Ngày phát hành: **03/2012**

Số trang: **80**

Giá bìa : **20.000đ**

Thể loại: **Tiểu thuyết Kinh điển - Lãng mạn**

Thông tin ebook

Nguồn: <http://tve-4u.org>

Type+Làm ebook: **thanhbt**

Ngày hoàn thành: **31/08/2016**

Dự án ebook #228 thuộc Tủ sách BOOKBT

Giới thiệu

Stendhal (1783 - 1842) là một trong những nhà văn Pháp rất quen thuộc với bạn đọc Việt nam qua các tiểu thuyết nổi tiếng Đỏ và Đen (Le Rouge et le Noir) và Tu viện thành Perme (La Chartreuse de Parme). Ông được coi là người mở đầu cho trào lưu hiện thực phê phán trong văn học Pháp, song đương thời không được đánh giá cao. Nhưng như chính Stendhal từng ước đoán là phải nhiều năm sau khi ông mất, tác phẩm của ông mới được người đời sau ưa chuộng, cùng với thời gian cho đến nay, tên tuổi của ông ngày càng tỏa sáng, vị trí của ông trong lịch sử văn học Pháp và thế giới ngày càng vững chắc. Stendhal để lại một khối lượng tác phẩm khá đồ sộ: từ 1927 đến 1937, toàn tập các tác phẩm của ông được in gồm 79 cuốn.

Vanina Vanini được viết năm 1829 là một tác phẩm ngắn nhưng ấn tượng. Thông qua câu chuyện tình của một công nương La Mã trẻ với chiến sĩ Carbonari kiên cường bị tù tội, Stendhal bày tỏ thiện cảm và sự ủng hộ của mình đối với cuộc đấu tranh vì tự do của nhân dân Italia mà ông gắn bó.

Vanina là một công nương La Mã quyền quý. Nàng đã gặp và yêu chàng Missirilli tha thiết. Missirilli cũng vô cùng yêu nàng nhưng ngoài tình yêu với nàng Missirilli chàng còn có tình yêu đối với tổ quốc, chàng là người của hội kín Carbonari - một tổ chức yêu nước muốn giải phóng nước Ý khỏi ách thống trị của chế độ La Mã.

Vì quá yêu Missirilli và muốn chàng là của riêng mình, Vanina đã tố giác một phân bộ của tổ chức Carbonari do Missirilli đứng đầu ngay trước ngày phân bộ này thực hiện một kế hoạch lớn. Kế hoạch thất bại, những người lãnh đạo bị bắt trừ Missirilli, vì Vanina đã sắp đặt từ trước.

Nhưng rồi thấy đồng chí của mình bị bắt Missirilli đã tự nguyện vào tù. Điều này đã phá vỡ kế hoạch của Vanina. Vanina đã dùng tiền, sắc đẹp cùng danh tiếng của dòng họ mình để cứu người yêu thoát khỏi án tử hình. Nhưng sau khi biết Vanina tố giác tổ chức của mình Missirilli đã khước từ sự giúp đỡ đó và chấp nhận cái chết.

LỜI NGƯỜI DỊCH

Stendhal là một trong những nhà văn Pháp rất quen thuộc với bạn đọc Việt Nam qua các tiểu thuyết nổi tiếng *Đỏ và đen* (*Le Rouge et le Noir*) và *Tu viện thành Perme* (*La Chartreuse de Parme*). Ông được coi là người mở đầu cho trào lưu hiện thực phê phán trong văn học Pháp, song đương thời không được đánh giá cao. Nhưng, như chính Stendhal từng ước đoán là phải nhiều năm sau khi ông mất tác phẩm của ông mới được người đời ưa chuộng, cùng với thời gian, cho đến nay, tên tuổi ông ngày càng tỏa sáng, vị trí của ông trong lịch sử văn học Pháp và thế giới ngày càng vững chắc.

Nhà văn tên thật là Marie-Henri Beyle, sinh ngày 23/1/1783 tại miền Đông nước Pháp. Stendhal sống trong một thời đại có nhiều biến động gắn liền với tên tuổi Napoleon - người được ông ngưỡng mộ và trở thành hình tượng trong các tác phẩm của ông. Nhà văn từng làm thư kí cho Bộ trưởng Chiến tranh Pháp trong cuộc chiến tranh Pháp - Italia, nhiều năm tham gia các chiến dịch quân sự do chính Napoleon chỉ huy, trong đó có cuộc chiến tranh với Nga năm 1812. Sau khi triều đại Napoleon sụp đổ, Stendhal chủ yếu sống ở Italia, nơi ông xem như Tổ quốc thứ hai của mình. Ở đây, ông có cảm tình với lực lượng khởi nghĩa Carbonari, lấy tên bí mật là Elrico Vismara để hoạt động và từng bị chính quyền kết án tử hình vắng mặt (nhưng nhà chức trách không phát hiện ra Vismara chính là Stendhal). Ngày 23 tháng 3 năm 1842, trong lần về thăm Paris, ông bị lên cơn đột quỵ huyết áp và mất ngay trên đường phố khi đang đi dạo.

Sinh thời, mặc dù Stendhal thường nói việc viết văn với ông chỉ là thú tiêu khiển, nhưng ông đã để lại một khối lượng tác phẩm khá đồ sộ: từ 1927 đến 1937, toàn tập tác phẩm của ông đã được in gồm 79 cuốn. Văn của Stendhal trong sáng, giản dị, súc tích, tác giả chú trọng khai thác tâm lí nhân vật, tạo nên những tính cách điển hình trong hoàn cảnh xã hội điển hình.

Vanina Vanini được viết năm 1829 là một tác phẩm ngắn nhưng ấn tượng. Thông qua câu chuyện tình của một công nương La Mã trẻ với chiến sĩ Carbonari kiên cường bị tù tội, Stendhal bày tỏ thiện cảm và sự ủng hộ của mình đối với cuộc đấu tranh vì tự do của nhân dân Italia mà ông gắn bó. Thiên truyện này trước đây đã có bản dịch tiếng Việt nhưng có lẽ chưa được phổ biến lắm, nên một lần gặp dịp, sẵn có cảm hứng với cốt truyện đơn giản, trong sáng và ấn tượng, tôi đã dịch lại, dù từ tiếng Nga, hi vọng ít ra cũng tải được nội dung và suôn sẻ trong ngôn ngữ Việt.

Đoàn Tử Huyền

VANINA VANINI

Hay là những chi tiết đặc biệt về vụ bán đứng cuối cùng những người Carbonari bị khám phá trong lãnh địa Giáo hoàng

Chuyện bắt đầu vào một tối mùa xuân năm 182... Tin Công tước de B**, một chủ nhà băng danh tiếng, mở vũ hội tại tòa lâu đài vừa mới xây của ông trên quảng trường Venese khiến cả thành La Mã xôn xao. Kiến trúc và nội thất của tòa lâu đài này là sự kết hợp giữa toàn bộ vẻ tráng lệ của nghệ thuật Italia với tất cả những nét xa hoa của London và Paris lộng lẫy. Khách đến dự rất đông. Đám phụ nữ quý tộc Anh quốc - những mỹ nhân tóc vàng kiêu cách - coi việc được xuất hiện tại dạ vũ ở lâu đài ông chủ nhà băng là cả một vinh dự. Họ kéo đến nườm nượp. Và tranh hương đua sắc với họ là những người đàn bà đẹp nhất của đô thành La Mã.

Một thiếu nữ khoác tay cha bước vào phòng khiêu vũ. Đôi mắt sáng long lanh cùng mái tóc đen cánh quạ để lộ nàng là người La Mã. Mọi ánh nhìn đổ dồn về phía nàng. Mỗi cử động của nàng đều toát ra vẻ kiêu sa hết mực.

Những vị khách ngoại quốc kinh ngạc trước vẻ huy hoàng của đêm vũ hội. Họ nói với nhau: “Không một vua chúa châu Âu nào có được những lễ hội sánh ngang với đêm vũ hội này”.

Vua chúa châu Âu không có những tòa lâu đài được xây bằng kiến trúc Italia; vào những dịp lễ tiệc họ buộc phải mời các bà mệnh phụ triều đình, trong khi đó khách của Công tước de B** chỉ toàn là những giai nhân tuyệt thế. Và đêm nay, sự lựa chọn của ông chủ nhà băng càng đặc biệt thành công: cánh đàn ông thực sự bị choáng ngợp. Trong số bấy nhiêu người đẹp mê hồn tụ tập về đây thật khó có thể bầu được ai là đệ nhất mỹ nhân. Nhưng sau một ít phân vân, tất cả mọi người đều nhất trí tôn vinh nữ hoàng đêm vũ hội là Công nương Vanina Vanini, nàng tiểu thư tóc huyền với ánh nhìn bốc lửa. Liên đó, các vị khách nước ngoài và những chàng La Mã trẻ tuổi rời phòng khách để đi sang phòng khiêu vũ.

Công tước Asdrubale Vanini, cha của Vanina, muốn con gái trước tiên nhảy với hai - ba vị Hoàng tử nước Đức. Sau đó nàng nhận lời mời của mấy người Anh rất điển trai và quyền quý, nhưng cái mẽ hào nhoáng cứng nhắc của họ khiến Vanina buồn chán. Nàng cảm thấy vui thích hơn nhiều khi được hành hạ chàng Livio Savelli trẻ tuổi, người có vẻ như đang phải lòng nàng đến độ si mê. Livio là một trong những nhân vật nổi bật nhất của giới thượng lưu La Mã và cũng mang tước Công, nhưng nếu như đưa cho chàng ta đọc một cuốn tiểu thuyết nào đó thì chỉ đến trang thứ hai mươi vị Công tước trẻ tuổi này đã kêu nhức đầu mà vứt sách đi: trong con mắt của Vanini, đó là điểm khiếm khuyết lớn.

Đến khoảng nửa đêm, một tin đồn lan khắp vũ hội gây nên vô số lời bàn tán. Vào đúng buổi tối hôm đó, một chàng Carbonari^[1] trẻ tuổi bị giam giữ ở pháo đài Saint Angès^[2] đã cải trang vượt ngục; khi ra đến lớp cổng ngoài cùng của nhà giam, trong một cơn bột phát đầy lãng mạn, anh ta đã dùng dao găm tấn công đám lính canh ngục, nhưng bản thân anh ta cũng bị trọng thương. Cảnh binh đang theo vết máu truy đuổi và hi vọng sẽ bắt được kẻ táo tợn.

Trong lúc quan khách bàn luận về cuộc vượt ngục, don Livio Savelli, thán phục trước sắc đẹp của Vanina và sự ngưỡng mộ của mọi người đối với nàng, gần như bị tình yêu làm cho mê mẩn, đã thốt lên khi đưa nàng về ghế ngồi sau một điệu vũ:

- Ô, xin tiểu thư hãy nói đi, ai là người có thể hân hạnh được tiểu thư ái mộ?

- Chàng Carbonari trẻ tuổi vừa vượt ngục hôm nay. Ít ra anh ta cũng đã làm được một cái gì đó, chứ không chỉ bắt mình nhọc công sinh ra trên đời^[3].

Công tước Asdrubale bước tới bên con gái. Nhà quý tộc giàu có này hai mươi năm nay không yêu cầu viên quản lý của mình báo cáo sổ sách, và hẳn đã cho ông vay chính tiền của ông với một lãi suất khá cao. Gặp Công tước ngoài phố ta có thể ngỡ ông là một kép hát già, thậm chí còn không nhận thấy ngón tay của ông

đeo đầy những chiếc nhẫn nặng gắn kim cương cực lớn. Hai người con trai của ông đều theo phái Dòng Tên rồi hóa điên lên mà chết. Ông đã quên họ; còn với Vanina, cô con gái duy nhất, ông thường tỏ ra bức bối vì nàng chưa chịu lấy chồng. Năm nay Vanina mười chín tuổi, nàng đã từ chối cả những đám được coi là khá nhất. Nguyên do do đâu? Đó cũng chính là nguyên do đã khiến Sulla^[4] từ bỏ ngôi cao quyền lực của mình: lòng khinh bỉ đối với người La Mã.

Vào sáng hôm sau đêm vũ hội, Vanina nhận thấy cha nàng, vốn là người hết sức vô tâm, cả đời chưa cầm lên tay một chiếc chìa khóa nào, thế mà hôm nay lại tự mình cẩn thận khóa chặt cánh cửa lối cầu thang hẹp dẫn lên mấy gian phòng ở tầng bốn của tòa lâu đài. Cửa sổ của các phòng này hướng ra một hàng hiên trông đầy những chậu cam cảnh.

Vanina đi vào thành phố thăm bạn bè; lúc nàng trở về thì cửa chính của lâu đài đã bị các công trình chuẩn bị cho đêm hội hoa đăng ngăn lại nên xe ngựa phải vòng vào cổng sau. Vanina ngược mắt nhìn lên và ngạc nhiên thấy cửa sổ của một trong những căn phòng vốn bị cha nàng khóa lại kĩ lưỡng đang để mở. Tạm biệt cô tùy nữ cùng đi, nàng leo lên căn phòng áp mái và tìm thấy ở đây một ô cửa tò vò có chấn song nhìn ra đầy hàng hiên trồng cam cảnh. Khung cửa sổ thu hút sự chú ý của nàng chỉ cách đó hai bước chân. Rõ ràng là trong phòng đang có người. Nhưng là ai?

Sang ngày hôm sau, Vanina tìm được một chiếc chìa khóa mở cánh cửa cầu thang dẫn lên hàng hiên trồng cam. Nàng rón rén bước lại gần cửa sổ - nó vẫn để mở. Vanina ẩn mình sau cánh cửa chớp phía ngoài. Ở sát bức tường phía bên kia phòng, nàng nhìn thấy một chiếc giường. Trên giường có người nằm. Vanina bối rối, đã toan bỏ đi, thì ánh mắt nàng bắt gặp tấm áo choàng phụ nữ vắt trên lưng ghế tựa. Nhìn kĩ, nàng nhận ra trên gối một mái tóc bạch kim với gương mặt theo nàng là còn rất trẻ. Bây giờ thì Vanina đã biết rõ đó là một cô gái. Chiếc áo choàng trên lưng ghế thấm đầy máu, máu khô đọng lại cả nơi đôi giày phụ nữ đặt trên bàn. Cô gái lạ mặt của mình và Vanina nhận thấy cô ta bị thương; ngực cô ta quấn một tấm băng lớn loang lổ vết máu; tấm băng được giữ trên ngực bằng những nút buộc vụng về rõ ràng không phải của bàn tay thầy thuốc phẫu thuật.

Vanina để ý thấy cha nàng hàng ngày cứ vào khoảng gần bốn giờ chiều lại khóa mình trong phòng riêng, sau đó lên gác thăm cô gái lạ mặt. Ông ở lại đó không lâu rồi xuống nhà và ngay lập tức lên xe ngựa đi đến nhà nữ Bá tước Vitteleschi. Ông vừa rời khỏi nhà, Vanina liền đi lên hàng hiên nhỏ quan sát cô gái không quen biết nọ. Nàng cảm thấy trong lòng trào dâng một niềm thương cảm sâu sắc đối với người con gái trẻ trung và bất hạnh, cố tưởng tượng ra câu chuyện của cô ta. Tấm áo khoác vắt trên lưng ghế hình như bị dao găm đâm nát, - Vanina có thể đếm được những vết thủng trên đó.

Một lần, nàng cố nhìn thật kĩ cô gái lạ mặt. Cô ta nằm bất động, cặp mắt màu thanh thiên ngược lên trời như cầu nguyện; rồi bất ngờ nàng thấy đôi mắt tuyệt đẹp ấy nhắm lại. Vào khoảnh khắc đó, Vanina phải khó khăn lắm mới kìm nổi mình không lên tiếng bắt chuyện với cô ta.

Ngày hôm sau, Vanina quyết định nấp kín trên hàng hiên trước khi cha nàng đến. Nàng nhìn thấy don Asdrubale bước vào phòng cô gái lạ mặt, tay xách một giỏ con đựng thức ăn. Công tước có vẻ rất lo lắng, ông nói ít và khẽ đến nỗi Vanina không nghe thấy gì mặc dù cha nàng không khép cánh cửa kính lại khi bước vào phòng. Một lát sau ông đi ra. “Chắc hẳn cô gái đáng thương này có những kẻ thù rất nguy hiểm, - Vanina nghĩ thầm, - một khi cha mình, vốn là người rất vô tư, vẫn không dám tin cậy ai mà hàng ngày phải tự mình leo lên đây theo cầu thang dốc đến một trăm hai mươi bậc”.

Vào một buổi chiều, khi Vanina rón rén tiến lại gần nhìn vào cửa sổ, thì ánh mắt nàng bắt gặp ánh mắt cô gái lạ mặt. Thế là tất cả bị bại lộ. Vanina vội vàng, quỳ sụp xuống, thốt lên:

- Thưa chị, xin chị đừng sợ, em yêu quý chị, em là bạn của chị mà!

Cô gái ra hiệu bảo nàng bước vào phòng.

- Xin lỗi chị, xin chị tha lỗi cho em! - Vanina nhắc lại. - Có lẽ sự tò mò ngu xuẩn của em xúc phạm đến chị. Em thề sẽ giữ kín chuyện này, và nếu chị muốn, từ nay em sẽ không bao giờ lên đây nữa.

- Có ai mà lại không vui khi được nhìn thấy chị kia chứ! - cô gái lạ mặt nói. - Chị sống ở đây, trong lâu đài này à?

- Vâng, - Vanina đáp. - Nhưng hình như chị không biết em: em là Vanina, con gái Công tước Asdrubale.

Cô gái lạ mặt ngạc nhiên liếc nhìn nàng, gương mặt chợt đỏ bừng lên, rồi nói:

- Xin phép cho tôi được hi vọng là chị sẽ đến thăm tôi hàng ngày, nhưng tôi lại không muốn để Công tước biết việc này.

Tim Vanina đập mạnh: nàng thấy phong thái của cô gái lạ mặt thật đáng hoàng. Có lẽ người đàn bà trẻ đáng thương này đã xúc phạm một kẻ quyền thế nào đó, hoặc có thể trong cơn ghen tuông cô ta đã giết chết người tình của mình... Trong thâm tâm, Vanina không thể nghĩ nguyên nhân nỗi bất hạnh của cô ta có thể là một cái gì đó tầm thường. Cô gái lạ mặt nói cô ta bị thương vào vai và ngực, vết thương rất nặng. Thình thoảng cô ta lại thổ ra máu.

- Thế không có thầy thuốc đến chữa cho chị ư? - Vanina ngạc nhiên hỏi.

- Chị cũng biết là ở La Mã các thầy thuốc phải báo ngay cho cảnh sát về tất cả những người bị thương được họ chữa trị. Ngài Công tước thật tử tế, ngài đã đích thân băng bó cho tôi bằng dải băng này đây!

Với một vẻ tinh tế tao nhã, cô gái lạ mặt tránh nói về vết thương của mình. Vanina thì như bị cô ta hấp hết hồn vía. Chỉ có một điều khiến nàng vô cùng ngạc nhiên: nàng nhận thấy không chỉ một lần trong suốt thời gian diễn ra cuộc trò chuyện nghiêm túc này cô ta phải cố nén cười.

- Em rất muốn được biết tên của chị, - Vanina nói.

- Tên tôi là Clementina.

- Vậy thì, chị Clementina, ngày mai vào lúc năm giờ em sẽ lại lên thăm chị.

Ngày hôm sau Vanina nhận thấy tình trạng vết thương của người bạn mới trở nên trầm trọng hơn.

- Để em mời thầy thuốc đến xem cho chị, - Vanina hôn bạn, nói.

- Không, tôi thà chết còn hơn! - Cô gái lạ mặt phản đối. - Tôi không thể để liên lụy đến các ân nhân của mình được.

- Khoan đã! Viên thầy thuốc riêng của Đức ông Savelli Catanzara, thống đốc thành La Mã, là con một gia nhân của nhà em, - Vanina vội vã nói. - Anh ta rất gắn bó với gia đình em, và nhờ vào địa vị của mình anh ta chẳng phải sợ ai hết. Cha em thật sai lầm vì đã không tin tưởng anh ta, để em cho người đi gọi anh ta đến.

- Không cần, không cần đâu! - Cô gái kêu lên một cách lo lắng khiến Vanina ngạc nhiên. - Chị hãy năng đến thăm tôi, và nếu Đức Chúa có gọi tôi về bên ngài, tôi sẽ rất hạnh phúc được chết trên tay chị.

Ngày hôm sau vết thương của cô gái càng trở nên nguy kịch.

- Nếu chị thực sự quý em, - lúc chia tay, Vanina nói, - thì hãy để em gọi thầy thuốc đến.

- Nếu anh ta đến, hạnh phúc của tôi sẽ hết!

- Em sẽ cho gọi thầy thuốc, - Vanina vẫn cứ khẳng khái.

Cô gái không đáp, chỉ giữ nàng lại và ghé môi hôn lên tay nàng. Hai người im lặng một lúc lâu, những giọt lệ ứa ra trên cặp mắt cô gái lạ. Cuối cùng, cô ta buông tay Vanina ra, và nói với về mặt của người sắp phải

đi gặp thần chết:

- Tôi cần phải thú nhận với em một điều: ngày hôm kia tôi đã nói dối khi bảo tên mình là Clementina. Thực ra tôi chính là người tù Carbonari bất hạnh...

Vanina ngạc nhiên liếc nhìn người lạ, lùi lại, đứng dậy khỏi ghế.

- Tôi cảm thấy rằng, - chàng Carbonari nói tiếp, - bằng lời thú nhận này tôi đã tước đi niềm vui sướng duy nhất còn gắn bó tôi với cuộc sống. Nhưng tôi không muốn lừa dối em, điều đó không xứng đáng đối với tôi. Tên tôi là Pietro Missirilli, mười chín tuổi, cha tôi là một thầy thuốc nghèo ở Sant - Angelo - in - Vado, tôi là Carbonari. Hội kín của chúng tôi bị khám phá, tôi bị còng tay chân giải từ Romagne đến La Mã và bị ném vào hầm ngục, nơi suốt ngày đêm chỉ được một ngọn đèn nhỏ chiếu sáng. Tôi đã phải ở đó mười ba tháng trời. Một tấm lòng trắc ẩn đã nghĩ cách cứu tôi ra. Tôi được cải trang thành con gái. Khi đã ra đến cổng ngoài cùng của nhà tù, tôi nghe một tên lính canh mặt sứt bần thiêu những người Carbonari; và tôi cho hấn một cái tát. Tôi xin thề rằng tôi làm như vậy không phải vì một sự hung hăng vô ích mà chỉ bởi tôi không kìm được mình. Do hành động bất cẩn đó mà bọn hiến binh đuổi theo tôi khắp các phố La Mã. Thế rồi trong đêm tối, bị đâm mấy nhát dao, kiệt sức vì mất máu, tôi chạy vào cánh cửa sổ xuống vườn và ngã cách một vị phu nhân đang dạo chơi trong vườn chỉ mấy bước chân.

- Bá tước phu nhân Vitteleschi! Bà ấy là bạn của cha em, - Vanina nói.

- Thế sao! Chẳng lẽ là bà ấy đã nói với em? - Missirilli khẽ thốt lên. - Dù người đàn bà đó là ai, bà ấy cũng đã cứu mạng tôi, và tên của bà ấy sẽ không bao giờ được nói ra. Khi bọn lính xông tới chỗ bà ấy để tìm bắt tôi thì cha em đã đưa tôi đi trên chiếc xe ngựa của người... Tôi bị thương nặng, rất nặng, đã mấy ngày rồi vết dao đâm ở vai làm tôi không thở được. Tôi sắp chết, tôi sẽ chết trong tuyệt vọng, vì rằng sẽ không còn được gặp em nữa.

Vanina nghe chàng nói với vẻ sốt ruột và vội vã rời khỏi phòng. Trong đôi mắt tuyệt đẹp của nàng Missirilli không hề thấy một thoáng thương cảm nào, ở đó chỉ có lòng tự trọng bị tổn thương.

Tối đêm, thầy thuốc đến; anh ta chỉ đến một mình. Missirilli cảm thấy tuyệt vọng: chàng sợ sẽ không còn được gặp mặt Vanina nữa. Chàng hỏi thăm viên thầy thuốc, anh ta chích máu cho chàng nhưng không đáp lại một lời nào. Những ngày hôm sau anh ta vẫn im lặng như vậy. Pietro không rời mắt khỏi cánh cửa kính, nơi Vanina thường ngày từ hàng hiên bước vào. Chàng vô cùng đau khổ. Một lần, gần nửa đêm, chàng cảm thấy như có ai đó đứng trong bóng tối ngoài hàng hiên nhìn vào. Chẳng lẽ là Vanina?

Đêm nào Vanina cũng đến, và áp mặt vào cửa kính, lặng lẽ nhìn chàng.

“Nếu ta nói chuyện với chàng, - nàng nghĩ, - thì ta sẽ chết! Không, ta sẽ không bao giờ gặp mặt chàng nữa”.

Nhưng bất chấp quyết định của mình, Vanina vẫn nhớ lại nàng đã có một tình cảm thân thiết như thế nào đối với chàng trai trẻ này khi nàng ngây thơ nghĩ chàng là đàn bà. Và sau bao nhiêu sự gần gũi thân mật ấy lại có thể quên được chàng sao? Vào những lúc đầu óc tỉnh táo, Vanina cảm thấy sợ vì đối với nàng tất cả đã thay đổi một cách kì quặc kể từ khi Missirilli tiết lộ tên chàng, - tất cả những điều trước kia nàng nghĩ, tất cả những gì nàng thường xuyên nhìn thấy xung quanh, bỗng như lùi xa đi đâu đó, như bị bao phủ trong một lớp sương mù.

Chưa đầy một tuần sau, Vanina, nhợt nhạt, run rẩy, cùng với viên thầy thuốc bước vào phòng chàng Carbonari. Nàng đến để nói rằng cần phải thuyết phục cha nàng giao việc chăm sóc người bệnh cho một gia nhân nào đó. Nàng chỉ ở trong phòng một phút, nhưng mấy ngày sau nàng lại đến cùng viên thầy thuốc - lần này động cơ là lòng thương người. Vào một buổi chiều, mặc dù Missirilli đã khá hơn rất nhiều và Vanina không còn lí do để lo lắng cho tính mệnh của chàng nữa, nàng lại đánh bạo đến một mình. Được gặp nàng, Missirilli cảm thấy tốt cùng hạnh phúc, nhưng cố che giấu tình yêu của mình - trước hết vì chàng không muốn làm tổn hại lòng tự trọng mà một người đàn ông cần phải có. Vanina bước vào phòng gặp chàng, toàn thân như có lửa đốt vì xấu hổ, sợ phải nghe những lời tỏ tình yêu đương; nhưng nàng lại cảm

thấy rất buồn vì chàng đón nàng bằng những lời nói về tình bạn, một tình bạn cao cả và trung thành, nhưng không có một tia âu yếm nào. Khi nàng chuẩn bị ra về, thậm chí Pietro còn không ngỏ lời giữ nàng lại.

Mấy ngày sau Vanina lại đến. Cuộc gặp gỡ lần này cũng hết như lần trước: vẫn những lời thề thốt trang trọng về tình bạn trung thành và lòng biết ơn mãi mãi. Vanina giờ đây không còn tìm cách kìm bớt những cơn bộc phát sôi nổi của chàng Carbonari trẻ tuổi nữa; mà ngược lại, nàng sợ chàng sẽ không tiếp nhận tình yêu của nàng. Cô tiểu thư khuê các, trước kia kiêu kì đến vậy giờ cay đắng cảm thấy mình đang quá điên rồ. Nàng gắng tỏ ra vui vẻ, thậm chí là dừng dừng vô tư, cố ý đến thưa hơn, nhưng không thể nào chấm dứt hẳn những chuyến đến thăm người bệnh.

Missirilli cũng yêu nàng say đắm; nhưng ý thức được nguồn gốc xuất thân thấp kém của mình và để giữ lòng tự trọng, chàng quyết định chỉ cho phép mình nói đến tình yêu trong trường hợp suốt cả một tuần liền không được gặp Vanina.

Nàng tiểu thư lá ngọc cành vàng kiêu hãnh vẫn phòng thủ một cách kiên cường.

“Thì đã sao! - cuối cùng nàng tự nhủ. - Ta đến thăm chàng vì ta thích thế, nhưng ta sẽ không bao giờ thú nhận với chàng về tình cảm của mình”.

Nàng thường ngồi lại khá lâu ở phòng người bệnh, còn chàng nói chuyện với nàng như thể có đến hai chục người đang nghe họ. Và vào một buổi tối, sau suốt cả ngày Vanina căm ghét chàng và thầm hứa với mình sẽ tỏ ra lạnh nhạt hơn, nghiêm khắc hơn với chàng, thì bất ngờ nàng buột ra lời thú nhận tình yêu. Chỉ một lúc sau, hai người đã hoàn toàn đắm mình trong cảm xúc yêu đương.

Có thể nói, sự điên rồ của Vanina là không giới hạn, nhưng cần phải thừa nhận rằng nàng đang tốt cùng hạnh phúc. Missirilli không còn cố giữ lòng tự trọng nam nhi của mình nữa: chàng yêu như người ta yêu trong mỗi tình đầu ở tuổi hai mươi, như người ta yêu ở xứ sở Italia. Với sự ngây thơ của nỗi đam mê say đắm, thậm chí chàng đã thú nhận với nàng tiểu thư kiêu hãnh là mình đã dùng chiến thuật nào để đoạt được tình cảm của nàng. Chàng hạnh phúc và ngạc nhiên là làm sao lại có thể hạnh phúc đến vậy.

Bốn tháng trôi qua không ai nhận thấy, và cuối cùng đã đến ngày viên thầy thuốc trả lại tự do cho người bệnh.

“Ta phải làm gì bây giờ? - Missirilli nghĩ. - Cứ trốn mãi ở nhà một trong những người đàn bà đẹp nhất thành La Mã ư? Còn lũ độc tài khốn khiếp đã mười ba tháng giam ta trong ngục tối không ánh mặt trời sẽ nghĩ rằng chúng đã bề gãy được ý chí của ta. Ôi tổ quốc Italia, người quả là bất hạnh nếu như những đứa con của người dễ dàng từ bỏ người đến vậy!”.

Vanina không nghi ngờ rằng Pietro sẽ vô cùng hạnh phúc khi được mãi mãi ở bên nàng: mà đúng là chàng hạnh phúc thật sự. Nhưng một câu đùa ác nghiệt của tướng Bonaparte^[5] vang lên trong lòng chàng trai trẻ như một lời trách cứ cay đắng và tác động tới thái độ của chàng đối với phụ nữ. Năm 1796, khi tướng Bonaparte rời Brescia, đám quan chức thành phố tiễn ông ra cổng thành và nói rằng dân chúng Brescia yêu tự do hơn tất cả những người dân Italia khác.

- Phải, - Bonaparte đáp, - họ rất thích tán phét về tự do với những ả tình nhân của mình.

Pietro nói với Vanina với vẻ hơi bối rối:

- Hôm nay trời vừa tối là anh phải rời khỏi đây.

- Anh gắng trở về trước khi trời sáng nhé. Em sẽ đợi anh đấy.

- Khi trời sáng thì anh đã ở cách La Mã nhiều dặm rồi.

- Khi trời sáng thì anh đã ở cách La Mã nhiều dặm rồi.

- Thế sao! - Vanina lạnh lùng nói. - Vậy anh định đi đâu?

- Đến Romagna, để trả thù cho mình.

- Em là người giàu có, - Vanina tiếp tục nói bằng một giọng bình thản nhất. - Em hi vọng là anh sẽ nhận vũ khí và tiền của em.

Missirilli im lặng nhìn vào mắt Vanina một lúc lâu rồi bỗng ghi chặt nàng vào lòng:

- Ôi trái tim của anh, cuộc sống của anh! Em cứ bắt anh quên đi tất cả, thậm chí cả nghĩa vụ của mình, - chàng nói. - Nhưng trái tim của em cao thượng đến vậy, em cần phải hiểu cho anh!

Vanina khóc rất nhiều, và cuối cùng họ quyết định sau một ngày nửa chàng mới rời La Mã.

- Pietro, - ngày hôm sau nàng nói, - anh thường nói với em rằng một người địa vị cao - một Công tước La Mã chẳng hạn - mà lại giàu có thì sẽ có thể mang nhiều ích lợi cho sự nghiệp tự do nếu như một lúc nào đó nước Áo bước vào cuộc chiến tranh nghiêm trọng ở cách xa biên giới nước ta.

- Đúng thế, - Missirilli ngạc nhiên đáp.

- Vậy thì thế này, anh là một trang hào kiệt, anh chỉ còn thiếu một địa vị cao quý nữa: em xin được làm vợ anh và tặng anh hai trăm ngàn lia^[6] lợi tức. Em sẽ xin được cha em đồng ý.

Pietro quỳ phục xuống chân nàng. Vanina rạng rỡ vì vui sướng.

- Anh yêu em đến mê cuồng, - chàng nói, - nhưng anh nghèo và anh là đầy tớ của tổ quốc mình. Nước Italia càng bất hạnh thì anh càng phải giữ lòng trung thành với tổ quốc anh. Để được Công tước Asdrubale đồng ý, có lẽ anh phải mất mấy năm đóng một vai trò thảm hại. Vanina, anh buộc phải từ chối em!

Missirilli vội vã nói ra những lời đó để tự trối mình: chàng cảm thấy lòng dũng cảm đang tan biến dần đi trong trái tim chàng.

- Thật bất hạnh cho anh là anh yêu em hơn cả cuộc đời mình! - Chàng thốt lên. - Và phải rời thành La Mã đối với anh còn đau hơn là chịu cực hình! Ôi, tại sao Italia còn chưa thoát khỏi bàn tay của bọn man rợ! Giá được cùng em sang Mĩ Châu thì sung sướng biết bao!

Vanina choáng váng. Người ta đã từ chối nàng! Lòng tự trọng của nàng bị tổn thương nặng nề. Nhưng sau một phút, Vanina lại lao vào vòng tay của Missirilli.

- Chưa bao giờ em lại yêu quý anh đến thế! - Nàng nói. - Vâng, em là của anh mãi mãi! Ôi chàng thầy thuốc nông thôn đáng yêu của em, chàng vĩ đại như những người La Mã tổ tiên của chúng ta!

Và họ quên tất cả những lo lắng về tương lai, quên tất cả những toan tính tẻ ngắt của trí óc sáng suốt. Đây là những khoảnh khắc của tình yêu thuần khiết vô tư. Và khi họ đã có thể nói với nhau một cách tỉnh táo, Vanina thì thầm:

- Em sẽ đến Romagna gần như cùng một lúc với anh. Em sẽ bảo thầy thuốc cho em đi tắm biển chữa bệnh ở Poretto. Em sẽ trú tại lâu đài San Nicolô của gia đình em gần Forlì...

- Và ở đó cuộc đời anh sẽ kết gắn với cuộc đời em! - Missirilli thốt lên.

- Từ nay số phận của em là phải đương đầu với tất cả, - Vanina thở dài. - Em sẽ hi sinh danh dự của em vì anh, nhưng mặc... Anh có dám yêu một cô gái bị ô nhục không?

- Chẳng lẽ em không phải là vợ của anh sao! - Missirilli kêu lên. - Người vợ thiên thần của anh! Anh sẽ mãi mãi yêu em và bảo vệ em.

Vanina cần phải đi thăm viếng vài nơi. Khi còn lại một mình, Missirilli cảm thấy cách xử sự của mình vừa rồi thật man rợ. Tổ quốc là cái gì cơ chứ? - chàng tự hỏi. - Tổ quốc đâu phải là một người nào đó mà ta hàm ơn vì những việc làm ân nghĩa và sẽ trở nên bất hạnh và nguyên rủa ta nếu bị ta phản bội? Không, tổ quốc và tự do cũng giống như chiếc áo khoác của ta: một vật có ích ta cần phải mua nếu như không được mẹ cha để lại. Thực sự, ta yêu tổ quốc và tự do là vì những cái đó có ích cho ta. Còn nếu như ta không cần đến, nếu như những cái đó đối với ta chẳng khác gì tấm áo choàng dày vào giữa mùa nắng nóng, thì ta mua nó làm gì - nhất là với một cái giá đắt như vậy? Vanina xinh đẹp và khác thường đến thế! Người khác sẽ yêu nàng và nàng sẽ quên ta! Có người đàn bà nào suốt đời chỉ có một người yêu? Với tư cách công dân, ta coi khinh tất cả những gã công tước La Mã, nhưng so với ta họ có bao nhiêu là ưu thế! Họ chắc hẳn phải có sức quyến rũ lắm! Đúng, nếu ta đi khỏi đây, nàng sẽ quên ta và ta vĩnh viễn mất nàng”.

Buổi tối Vanina lại đến thăm chàng. Pietro kể lại với nàng về những băn khoăn dao động của mình, về việc vì yêu nàng mà trong lòng chàng đã diễn ra cuộc tranh luận kì lạ về khái niệm vĩ đại “tổ quốc”. Vanina hân hoan đắc thắng.

“Nếu chàng phải lựa chọn giữa ta và tổ quốc, - nàng nghĩ, - chắc chàng sẽ chọn ta”.

Đồng hồ trên tháp chuông gần đó điểm ba tiếng. Đã đến phút giây chia tay cuối cùng. Pietro giã mình khỏi vòng tay người tình. Khi chàng đã bắt đầu bước xuống cầu thang, Vanina bỗng cố kìm nước mắt, mỉm cười nói với chàng:

- Pietro, nếu trong thời gian bị thương anh được một cô thôn nữ nghèo chăm sóc, chẳng lẽ anh không trả công cô ta một cái gì sao? Chẳng lẽ anh không cố tìm cách đền đáp lại cô ta? Tương lai thì bất định! Anh ra đi mà trên đường có biết bao nhiêu là kẻ thù! Anh hãy ban tặng cho em ba ngày, anh hãy trả công em đã săn sóc anh, như em là một cô thôn nữ nghèo vậy nhé.

Missirilli đã ở lại.

Cuối cùng chàng cũng phải rời La Mã, và nhờ tám hộ chiếu mua ở một đại sứ quán nước ngoài, chàng đã yên ổn về tới nhà bố mẹ đẻ. Đó thật sự là một niềm vui vô hạn đối với gia đình - mọi người nghĩ rằng chàng đã không còn nữa. Bạn bè muốn mừng chàng trở về bình yên bằng cách giết chết vài ba tên cảnh binh, nhưng Missirilli gạt đi, nói:

- Nếu không thật cần thiết thì chúng ta không nên giết những người Italia biết sử dụng vũ khí. Tổ quốc chúng ta không phải là một hòn đảo như nước Anh may mắn. Để chống lại sự tấn công của bọn vua chúa châu Âu, chúng ta cần có nhiều chiến binh.

Ít lâu sau, để thoát khỏi một cuộc truy đuổi, Missirilli đã bắn chết hai tên cảnh binh bằng những khẩu súng do Vanina tặng. Chính quyền treo giải thưởng cho ai lấy được đầu chàng.

Mãi vẫn chưa thấy Vanina đến Romagne. Missirilli cho rằng nàng đã quên mình. Lòng tự trọng của chàng bị tổn thương; chàng thường nghĩ rằng sự khác biệt về địa vị xã hội đã ngăn cách chàng với người yêu. Một lần, vào những giây phút tiếc nuối cay đắng về niềm hạnh phúc đã qua, Missirilli chợt nảy ra ý định trở lại La Mã để xem Vanina đang làm gì. Cái ý nghĩ rồ dại đó suýt nữa đã chiến thắng ý thức nghĩa vụ của chàng, thì bất ngờ trong ánh hoàng hôn vang lên những hồi chuông của ngôi nhà thờ trên núi thỉnh buổi nguyện chiều, nó có vẻ gì đấy khác thường như thể người kéo chuông đang con đường trí. Đó là hiệu lệnh tập hợp của Hội kín mà Missirilli đã gia nhập ngay sau khi chàng trở về Romagne. Vào đêm hôm đó tất cả những người Carbonari họp nhau tại nhà của hai tu sĩ ẩn cư ở trong rừng. Cả hai ngủ như chết dưới tác dụng của một liều thuốc phiện, thậm chí họ không ngờ ngôi nhà của họ đang được dùng để làm gì. Missirilli đến nơi họp với dáng vẻ hết sức buồn rầu, và ngay lập tức chàng được thông báo rằng người cầm đầu của Hội đã bị bắt và chàng, một Carbonari hai mươi tuổi, được bầu làm Hội trưởng mới, mặc dù trong bọn họ có những người già năm mươi tuổi đã từng tham gia tổ chức từ thời cuộc hành binh của Murat năm

1815^[7]. Nhận được tin bất ngờ này, Pietro cảm thấy tim mình đập mạnh. Đến khi còn lại một mình, Missirilli quyết định sẽ không nghĩ đến cô tiểu thư trẻ thành La Mã, người đã quên chàng một cách nhanh chóng đến vậy, và dành hết toàn bộ trí lực cho sự nghiệp giải phóng Italia khỏi bọn dã man^[8].

Hai ngày sau, trong bản danh sách những người đến và đi tại địa phương được gửi cho chàng với tư cách Hội trưởng Hội kín, Missirilli đọc được tin công nương tiểu thư Vanina đã đến lâu đài San Nicolô của mình. Cái tên đó khiến chàng vừa vui mừng, vừa hoang mang bối rối. Chàng cố gắng một cách vô vọng nhân danh sự trung thành đối với tổ quốc mà kìm nén ý muốn ngay chiều hôm đó phóng đến lâu đài San Nicolô - ý nghĩ về nàng Vanina bị ruồng rẫy không để cho chàng tập trung vào việc thi hành chức trách của mình. Ngày hôm sau, hai người đã gặp nhau. Vanina vẫn yêu chàng như trước. Nàng bị giữ lại ở La Mã vì cha nàng muốn nàng lấy chồng và không cho nàng rời khỏi nhà. Nàng mang đến hai ngàn sequins^[9]. Khoản viện trợ bất ngờ này đã giúp Missirilli rất nhiều trong việc hoàn thành một cách xứng đáng trách nhiệm vinh quang mới của mình. Họ đặt làm dao găm trên đảo Corfou; họ mua chuộc gã thư kí riêng của viên Khâm sai chỉ huy việc truy lùng những người Carbonari, nhờ vậy họ nắm được danh sách những linh mục làm do thám cho chính phủ.

Vào thời gian này diễn ra việc chuẩn bị một trong những âm mưu bạo loạn điên rồ nhất từng xảy ra tại đất nước Italia nhiều bất hạnh. Tôi sẽ không đi sâu vào những chi tiết không cần thiết, chỉ xin nói rằng nếu mưu đồ đó thành công thì công lao và vinh quang của Missirilli sẽ không nhỏ. Dưới sự lãnh đạo của chàng, hàng ngàn người khởi nghĩa sẽ đồng loạt nổi dậy theo hiệu lệnh với vũ khí trong tay chờ người phụ trách. Giờ quyết định đang đến gần, thì bỗng nhiên, như sự đời vẫn vậy, mưu đồ bị thất bại vì những người cầm đầu bị bắt giữ.

Vừa mới đến Romagne, Vanina lập tức cảm thấy trong trái tim của Missirilli tình yêu đối với tổ quốc đã làm lu mờ, che khuất tất cả những ham muốn, đam mê khác. Lòng kiêu hãnh của nàng công nương La Mã bị tổn thương. Nàng cố tự thuyết phục mình phải tỉnh táo, nhưng vô ích - một nỗi buồn u uất giã vò nàng, và nàng bất chợt thấy mình buông lời nguyên rủa tự do. Một lần, khi đến thăm Missirilli ở Forlì, nàng đã không kìm được mình, mặc dù thường ngày lòng tự trọng vẫn giúp nàng che giấu sự đau khổ. Nàng nói:

- Anh đúng là yêu em như một người chồng! Đó không phải là điều em chờ đợi.

Nước mắt nàng trào ra; nhưng Vanina khóc là vì xấu hổ, vì nàng đã hạ mình tới mức nói ra lời trách móc. Missirilli an ủi vỗ về nàng, nhưng có thể thấy rõ là chàng đang mãi lo nghĩ về những công việc của mình. Và Vanina chợt nảy ra ý định rời bỏ chàng trở về La Mã. Với một niềm vui tàn nhẫn, nàng nghĩ rằng đối với nàng đó sẽ là một sự trừng phạt vì phút yếu đuối của mình: làm sao lại phải kêu ca! Trong khoảng thời gian im lặng tiếp theo giữa hai người, ý định của nàng càng được củng cố, và bây giờ Vanina nghĩ mình sẽ không xứng đáng với Missirilli nếu như nàng không rời bỏ chàng. Nàng khoan khoái nghĩ đến sự ngạc nhiên đầy đau khổ của Missirilli khi chàng hoài công chờ đợi, tìm kiếm nàng ở đây. Nhưng một thoáng sau nàng lại bị giã vò bởi ý nghĩ nàng đã không gìn giữ được tình yêu của người đàn ông mà vì chàng nàng đã làm bao chuyện điên rồ. Vanina phá vỡ sự im lặng, bắt đầu nói chuyện với chàng. Nàng tìm mọi cách để có được dù chỉ là một lời nói yêu đương. Pietro đáp lại nàng âu yếm, dịu dàng, nhưng có vẻ như đầu óc chàng đang đề cập đến đâu đâu... Nhưng khi đề cập đến những ý đồ chính trị của mình, trong giọng nói chàng vang lên những cảm xúc thật sâu sắc, thật mãnh liệt; chàng đau đớn thốt lên:

- Ôi, nếu như chúng ta lại thất bại, nếu như mưu đồ này bị khám phá, thì anh sẽ đi khỏi Italia!

Vanina lặng người: thêm mỗi phút giây nàng càng thêm bị hành hạ mãnh liệt bởi một nỗi sợ hãi rằng đây là lần cuối nàng được trông thấy người yêu. Những lời Missirilli vừa thốt lên đã rơi vào ý nghĩ của nàng một tia sáng định mệnh.

“Những người Carbonari đã nhận của mình mấy ngàn sequins. Không ai có thể nghi ngờ sự ủng hộ của mình đối với sự nghiệp của họ...”. Cắt ngang dòng suy nghĩ của mình, nàng nói với Missirilli:

- Em xin anh hãy cùng em đến lâu đài San Nicolô, chỉ một ngày đêm thôi. Tối nay anh không nhất thiết phải có mặt ở cuộc họp của Hội. Còn sáng mai chúng ta đã ở San Nicolô rồi, chúng ta sẽ đi dạo trên đồng; anh sẽ được nghỉ ngơi, tỉnh táo lại, mà anh thì đang cần phải rất tỉnh táo, khỏe khoắn, bởi vì những sự kiện

vĩ đại đang tới gần.

Pietro đồng ý.

Vanina ra về để chuẩn bị cho chuyến đi. Như lệ thường, nàng khóa trái căn phòng nơi chàng ẩn náu lại. Rồi nàng vội vã đến gặp một người hầu gái cũ của nàng, giờ đã lấy chồng và mở cửa hiệu buôn bán ở Forlì. Tại đây, nàng hấp tấp ghi lên lễ một trang giấy của cuốn kinh nhật tụng tìm thấy ở trong phòng mấy dòng chỉ rõ địa điểm nơi Hội kín của những người Carbonari đêm nay sẽ tới họp. Nàng kết thúc lá thư tổ cáo bằng những chữ: “Hội kín gồm mười chín thành viên, đây là họ tên và địa chỉ của họ”. Sau khi liệt kê đầy đủ danh sách, chỉ trừ có họ tên Missirilli, Vanina sai người đàn bà được nàng tin cậy:

- Em hãy mang quyển sách này đến cho ngài Giáo chủ Khâm sai. Xin ngài đọc những gì viết trên lễ sách rồi trả sách lại cho em. Đây, em cầm lấy mười đồng tiền vàng. Nếu có lúc nào đó ngài Khâm sai nói tên em ra, em sẽ không tránh khỏi cái chết, nhưng nếu em bảo được ngài đọc những trang giấy này, em sẽ cứu sống ta.

Mọi việc đều diễn ra thuận lợi. Ngài Giáo chủ Khâm sai sợ đến mức đánh mất toàn bộ về đạo mạo của một bậc đại thần. Ông ta cho phép người đàn bà thường dân xin vào gặp về một việc bí mật không phải gỡ mạng che mặt nhưng phải trối tay lại. Chìa khóa cửa hiệu buôn bán nhỏ xuất hiện trước mặt ngài đại thần trong bộ dạng như vậy; ngài thậm chí không dám bước ra khỏi chiếc bàn lớn phủ ni xanh của mình.

Ngài Khâm sai đọc trang sách có chữ viết, tay giờ quyển kinh thật xa trước mặt, sợ nó bị tẩm một thứ thuốc độc nào đó chăng? Rồi ngài trả lại cuốn kinh cho chị chủ cửa hiệu và thậm chí không cho mật thám ngầm theo dõi tung tích chị ta.

Chưa đầy bốn chục phút kể từ khi Vanina rời khỏi nhà, nàng đã kịp gặp lại chị hầu phòng vừa từ chỗ ngài Khâm sai quay về rồi chạy đến gặp Missirilli, lòng tin chắc từ nay chàng sẽ trọn vẹn thuộc về mình. Vanina nói với chàng rằng trong thành phố có những biến động khác thường, hiền binh tuân tiễu khắp nơi, cả ở những đường phố trước đây chúng chưa hề lai vãng. Nàng nói thêm:

- Nay anh yêu, chúng ta về San Nicolô ngay đi.

Missirilli đồng ý. Hai người đi bộ ra khỏi thành phố: cách cổng thành không xa một cỗ xe ngựa đang đợi Vanina, trên xe là cô tùy nữ, người bạn đồng hành kín đáo và được trả công rất hậu hĩnh của nàng. Sau khi về tới San Nicolô, lòng bồn chồn bởi việc khủng khiếp của mình, Vanina âu yếm quấn chặt lấy Pietro. Nhưng khi nói với chàng những lời yêu đương, nàng cảm thấy như mình đang đóng kịch. Ngày hôm trước, khi tiến hành việc phản bội, nàng đã quên đi sự cắn rứt lương tâm. Bây giờ ôm người yêu trong vòng tay, nàng thầm nghĩ: “Giờ đây chỉ cần có ai đó nói với Pietro một lời, chỉ một lời thôi, - là chàng sẽ vĩnh viễn căm ghét ta”.

Khuya hôm đó một người đầy tớ của Vanina gõ cửa bước vào phòng ngủ của họ. Người đó cũng là một Carbonari, điều mà nàng không hề ngờ tới. Có nghĩa là ở đây Missirilli cũng có những bí mật đối với nàng? Vanina rùng mình. Người đầy tớ đến thông báo cho Missirilli biết đêm hôm đó ở Forlì nhà của mười chín Carbonari đã bị bao vây, chính bản thân họ thì bị bắt khi từ cuộc họp của Hội kín trở về. Họ bị tấn công bất ngờ nhưng có chín người kịp chạy thoát. Mười người còn lại bị dẫn về pháo đài. Vừa bước vào sân nhà tù, một trong số những người bị bắt đã nhảy xuống một cái giếng sâu tự vẫn. Mặt Vanina biến sắc, may cho nàng là Missirilli không nhận thấy điều đó, không thì qua ánh mắt nàng, chàng có thể đọc ra tội ác mà nàng đã phạm...

- Bọn lính đồn trú đã phong tỏa tất cả mọi đường phố Forlì, - người đầy tớ nói thêm. - Chúng đứng dày đặc, gần nhau đến nỗi có thể nói chuyện với nhau. Dân chúng chỉ được phép đi ngang qua phố ở những chỗ có sĩ quan đứng.

Khi người đầy tớ đi khỏi, Pietro trầm ngâm suy nghĩ.

- Bây giờ sẽ không thể làm gì được cả, - cuối cùng chàng nói.

Vanina như người mất hồn, nàng rùng mình dưới mỗi cái nhìn của người tình.

- Em sao thế, Vanina? Hôm nay em kì quặc làm sao ấy, - chàng nói.

Rồi Missirilli nghĩ sang việc khác và rời mắt khỏi nàng.

Trưa hôm sau nàng đánh bạo nói với chàng:

- Vậy là lại thêm một hội kín nữa bị khám phá. Em nghĩ rằng các anh sẽ được sống yên ổn một thời gian.

- Rất yên ổn, - Missirilli thốt lên với một tiếng cười mỉa mai khiến nàng run rẩy.

Vanina quyết định đi vào làng San Nicolò gặp một viên Linh mục có lẽ là do thám của phái Dòng Tên. Đến bữa ăn chiều vào lúc bảy giờ, nàng trở về thì thấy căn phòng mà nàng giấu người tình giờ trống trơn. Hoảng hốt, Vanina chạy đi tìm chàng khắp lâu đài, nhưng vẫn không thấy. Tuyệt vọng, nàng quay về phòng và chỉ lúc đó mới thấy trên bàn một mẫu giấy, nàng đọc:

- “Anh đi để tự trao mình vào tay quan Khâm sai. Anh đã đánh mất niềm tin vào sự thành công của sự nghiệp các anh: đến cả trời cũng chống lại các anh. Ai đã phản bội các anh? Có lẽ là cái tên khốn khiếp đã nhảy xuống giếng. Cuộc sống của anh bây giờ không còn cần thiết cho tổ quốc Italia bất hạnh nữa, và anh không muốn để các đồng chí vì thấy chỉ một mình anh không bị bắt mà nghĩ rằng anh đã phản bội họ. Vĩnh biệt em! Nếu như em yêu anh, em hãy dành toàn bộ sức lực để trả thù cho các anh. Hãy trừng phạt, hãy tiêu diệt kẻ phản bội hèn hạ, dù cho đó có là cha đẻ của anh!”.

Vanina buông mình xuống ghế gần như ngất lịm trong cơn đau đớn đến cùng cực. Nàng không thể thốt lên một lời, không thể nhả ra một giọt lệ: đôi mắt nàng cháy rực, ráo hoảnh.

Cuối cùng nàng quỳ sụp xuống.

- Đức Chúa vĩ đại! - nàng thốt lên. - Hãy tiếp nhận lời thề của con. Vâng, con sẽ trừng phạt kẻ phản bội đê tiện. Nhưng trước hết hãy giúp con trả lại tự do cho Pietro.

Một giờ sau nàng lên đường về La Mã. Cha nàng giục nàng trở về từ lâu. Trong lúc con gái đi vắng, ông đã hứa gả nàng cho Công tước Livio Savelli. Vanina vừa về đến nơi, don Asdrubale đã ngập ngừng nói với nàng về điều ấy. Ông vô cùng ngạc nhiên khi thấy nàng đồng ý ngay lập tức. Tối hôm đó tại phòng khách của nữ Bá tước Vitteleschi, cha nàng đã chính thức giới thiệu với nàng don Livio trong tư cách vị hôn phu; nàng trò chuyện khá lâu với anh ta. Chàng Công tước trẻ là người lịch thiệp có tiếng, trong nhà nuôi một đàn ngựa hảo hạng, giới thượng lưu coi anh ta là người khá thông minh nhưng hết sức nông nổi; anh ta không thể gây ra bất kì một sự nghi ngờ nào từ phía chính phủ. Vanina quyết định chinh phục anh ta và biến anh ta thành người thực hiện các kế hoạch của mình. Nàng cho rằng đám do thám sẽ không dám theo dõi cháu trai của Đức ông Savelli Catanzara, Thống đốc đô thành La Mã kiêm Bộ trưởng Cảnh sát.

Liên trong mấy ngày Vanina ban cho don Livio lịch thiệp một sự quan tâm ưu ái, rồi nàng tuyên bố rằng sẽ không bao giờ làm vợ anh ta: theo nàng, đầu óc của anh ta quá đơn giản.

- Nếu anh không là trẻ con thì đám thuộc hạ của bác anh đã không dám có những điều bí mật đối với anh, - nàng nói. - Chẳng hạn, họ định làm gì với những người Carbonari bị bắt cách đây không lâu ở Forlì?

Hai ngày sau don Livio đến gặp nàng thông báo rằng tất cả những Carbonari bị bắt ở Forlì đều đã vượt ngục hết.

Vanina giương cặp mắt to đen huyền nhìn anh ta một thoáng với nụ cười mỉa mai khinh thị và cay đắng, rồi suốt cả buổi tối hôm đó không nói với anh ta một lời nào nữa.

Cách một ngày sau, don Livio đỏ mặt thú nhận với Vanina rằng anh ta đã bị lừa.

- Nhưng anh đã lấy được chìa khóa phòng bác anh, tìm đọc giấy tờ trong đó và biết rằng một Hội đồng xử án vừa được thành lập gồm những Giáo chủ và Giám mục có thanh thế nhất, sắp tới họ sẽ nhóm họp tuyệt mật để quyết định việc xử án ở đâu - Ravenna hay La Mã. Hiện nay tất cả chín tên bị bắt và thủ lĩnh của chúng, một gã Missirilli nào đó ngu ngốc ra tự thú chính quyền, đang bị giam ở pháo đài San Leo^[10].

Nghe đến chữ “ngu ngốc”, Vanina véo hoàng thân Livio một cái rất đau.

- Em muốn cùng với anh vào phòng của bác anh, - Vanina nói, - để tận mắt nhìn thấy những tờ giấy đó. Anh có lẽ đã đọc nhầm.

Nghe những lời này, Livio phát hoảng: Vanina đòi anh ta làm cái điều hầu như không thể làm được; nhưng tính đồng danh của cô gái này càng khiến cho ngọn lửa tình của anh ta càng cháy bùng mãnh liệt hơn. Mấy ngày sau, Vanina cải trang trong bộ chế phục rất đẹp của đám gia nhân nhà Savelli, ngồi nửa giờ tại văn phòng Bộ trưởng Cảnh sát để đọc các tài liệu tối mật. Nàng sướng run cả người lên khi tìm thấy trong đám giấy tờ “Hồ sơ các báo cáo về bị can Pietro Missirilli”. Tay nàng run bần bật khi cầm lấy những tờ giấy này. Nàng đọc lại một lần nữa tên chàng và suýt ngất đi. Rồi khỏi lâu đài quan Thống đốc La Mã, lần đầu tiên Vanina cho phép don Livio hôn mình.

- Anh đã vượt qua được những thử thách của em thật tuyệt vời!

Sau một lời khen như vậy, chàng Công tước trẻ tuổi sẵn sàng đốt cả tòa Vatican để làm vừa lòng người đẹp.

Buổi tối hôm đó có vũ hội ở đại sứ quán Pháp. Vanina khiêu vũ rất nhiều, và hầu như chỉ với don Livio. Anh ta ngây ngất vì hạnh phúc, - cần phải làm cho gã si tình không có thời gian để tĩnh trí lại.

- Cha em nhiều lúc thật kì quặc, - một lần nàng than phiền với anh ta. - Sáng nay ông vừa đuổi hai gia nhân, bọn họ chạy đến gặp em khóc lóc. Một người nài nỉ nhờ em xin cho đến làm người hầu ở nhà quan Thống đốc, còn người kia, vốn là lính pháo binh trong quân đội Pháp, muốn vào phục vụ ở pháo đài Saint Anges.

- Anh sẽ cho cả hai làm ở chỗ anh, - chàng Công tước trẻ vội nói.

- Chẳng lẽ em bảo anh làm như vậy ư? - Vanina kên kieu đáp lời. - Em nói lại với anh chính xác những lời xin của hai người bất hạnh kia. Cả hai cần phải nhận được đúng cái họ muốn.

Không có gì có thể khó hơn. Đức ông Catanzara hoàn toàn không phải là người cả tin, ngài chỉ cho bước vào nhà mình những ai mà ngài biết rất rõ.

Về ngoài cuộc sống của Vanina đầy những niềm vui và thỏa mãn, nhưng nàng bị nỗi hối hận giày vò nên vô cùng bất hạnh. Sự việc diễn tiến chậm chạp khiến nàng mòn mỏi. Người giúp việc của cha nàng đã chạy được tiền cho nàng. Làm gì bây giờ? Trốn nhà đến Romagne và tổ chức cho Pietro vượt ngục? Một ý nghĩ điên rồ, nhưng Vanina đã toan thực hiện nó thì một dịp may tình cờ đã giúp nàng.

Don Livio nói với nàng:

- Sắp tới mười Carbonari của hội kín Missirilli sẽ được đưa về La Mã, và nếu họ bị tử hình, việc thi hành án sẽ diễn ra ở Romagne. Vừa tới nay, bác anh đã xin được Đức Giáo hoàng chuẩn y việc đó. Khắp cả thành La Mã chỉ có em và anh biết được bí mật này. Em đã hài lòng về anh chưa?

- Anh đã trở thành đàn ông thực sự, - Vanina đáp. - Hãy tặng em một bức chân dung của anh.

Trước ngày Missirilli được đưa về La Mã, Vanina kiếm cớ đi đến Città Castellana. Những người Carbonari bị giải từ Romagne về La Mã đang bị tạm giam qua đêm trong nhà tù thành phố này. Buổi sáng Vanina đã

nhìn thấy Missirilli: chàng ngồi riêng một mình trên một chiếc xe, chân tay bị xiềng khóa chặt. Chàng trông nhợt nhạt nhưng vẫn rất hiên ngang. Một bà già ném cho chàng bó hoa đồng màu tím, Missirilli mỉm cười cảm ơn.

Nhìn thấy người tình, Vanina như được hồi sinh, cảm thấy trong lòng trào dâng một niềm can đảm mới. Trước cuộc gặp này khá lâu nàng đã vận động thăng chức cho Linh mục Cari hiện đang giữ chân quản lý ở pháo đài Saint Anges, nơi Missirilli sẽ bị đưa tới giam giữ, và nàng chọn ông giáo sĩ tốt bụng này làm cha xưng tội. Ở La Mã, được làm cha xưng tội của Công nương tiểu thư cháu gái quan Thống đốc đầu phải chuyện vừa.

Vụ xét xử những người Carbonari bị bắt ở Forli diễn ra nhanh chóng. Đảng cực hữu không ngăn được việc xử án diễn ra ở La Mã, nhưng bù lại họ đã vận động đưa vào thành phần Hội đồng xét xử những Giám mục khét tiếng khắc nghiệt nhất. Chủ tọa Hội đồng là ngài Bộ trưởng Cảnh sát.

Điều luật chống Carbonari rất rõ ràng. Những chiến sĩ mưu loạn ở Forli không thể có một chút hi vọng nào, nhưng họ tỏ ra rất dũng cảm và tìm cách tự bào chữa, bảo vệ cuộc sống của mình khá khôn khéo. Tuy vậy, cuối cùng họ cũng đã chẳng những bị kết án tử hình, mà nhiều quan tòa còn đòi phải dùng cực hình tra tấn, xử giáo, chặt tay chân đối với họ. Ngài Bộ trưởng Cảnh sát thì đã thực sự công thành danh toại (từ chức vụ này con đường sẽ dẫn thẳng đến chiếc mũ đỏ của Hồng y Giáo chủ^[11]), nên vì vậy ông ta không cần phải chặt tay chân những người Carbonari nữa. Khi đem bản án trình phê chuẩn, ông ta đã thuyết phục Giáo hoàng thay án tử hình bằng án tù lâu năm cho các can phạm. Riêng mức án đối với Pietro Missirilli là không đổi. Bộ trưởng Cảnh sát coi chàng là một kẻ cuồng tín nguy hiểm; hơn nữa Missirilli trước đó đã bị kết án tử hình vì giết chết hai tên cảnh binh mà chúng tôi đã kể ở trên. Bộ trưởng vừa rời dinh Giáo hoàng về được mấy phút thì Vanina đã được biết tin về việc kết án và giảm tội này.

Hôm sau, Đức ông Catanzara trở về lâu đài lúc gần nửa đêm và không thấy người hầu phòng của mình ở đâu cả. Hết sức ngạc nhiên, ông ta liên tục giật chuông gọi nhiều lần. Mãi cuối cùng mới thấy một lão đầy tớ già yếu và lùn thẫn nghe tiếng chuông lần đến. Ngài Bộ trưởng sốt ruột không chờ đợi được nữa nên quyết định tự cởi lấy quần áo. Trời rất nóng; sau khi dùng chìa khóa khóa chặt cửa, ông ta cởi áo khoác ngoài, vo tròn nó lại ném lên một chiếc ghế. Chiếc áo bị ném quá mạnh, bay sượt qua ghế, đập vào tấm màn lụa mỏng cạnh cửa sổ, để lộ phía sau màn một hình người. Ngài Bộ trưởng nhảy đến bên giường chộp vội khẩu súng. Khi ông ta bước tới cạnh cửa sổ thì từ phía sau tấm màn một thanh niên mặc chế phục gia nhân tay cầm khẩu súng hiện ra tiến về phía ông ta.

Hoảng hốt, ngài Bộ trưởng đưa súng lên nhắm bắn, nhưng chàng trai đã lên tiếng, cười nói:

- Sao thế thưa Đức ông! Ngài không nhận ra Vanina Vanini à?

- Cái trò ngu ngốc này có nghĩa là gì, hà? - ngài Bộ trưởng giận dữ quát hỏi.

- Chúng ta hãy nói chuyện một cách bình tĩnh, - Vanina nói. - Thứ nhất, súng của ngài không có đạn.

Ngài Bộ trưởng ngạc nhiên kiểm tra lại thì thấy quả đúng là như thế. Ông ta liền rút từ túi áo gile ra một con dao găm^[12].

Vanina nói với ông ta bằng một giọng quyền uy đầy quyền rũ:

- Chúng ta ngồi xuống, thưa Đức ông!

Và nàng thân nhiên ngồi xuống đi văng.

- Cô chỉ có một mình ở đây à? - Ngài Bộ trưởng hỏi.

- Hoàn toàn một mình, xin thề với Đức ông! - Vanina đáp.

Ngài Bộ trưởng vội vã kiểm tra lời tuyên bố đó: ông ta đi vòng quanh phòng, ngó nhìn khắp nơi. Rồi ông

ta ngồi xuống chiếc ghế tựa cách Vanina ba bước chân.

Vanina cất tiếng bình tĩnh và nhẹ nhàng:

- Thử hỏi, lẽ nào tôi lại đi ám hại một kẻ cầm quyền sáng suốt và mực thước để rồi thay vào đây có thể là một kẻ nào đó nhu nhược nhưng lại nông nổi bốc đồng, để làm hại cả mình lẫn những kẻ khác?

- Thế cô cần gì, thưa Công nương tiểu thư? - ngài Bộ trưởng bức bối hỏi. - Tôi xin cô kết thúc tấn trò vô nghĩa này càng sớm càng tốt.

- Điều mà tôi sắp nói với ngài đây, - Vanina lập tức bỏ giọng lịch sự, tuyên bố một cách đầy ngạo mạn, - đối với ngài quan trọng hơn là đối với tôi. Có những người muốn để cho Missirilli được sống. Nếu anh ta bị xử tử, thì sau đó ngài cũng sẽ không sống thêm nổi một tuần lễ nữa. Số phận của anh ta không liên quan gì tới tôi; cái trò điên rồ ngu ngốc mà ngài vừa nói, tôi thích làm trước hết là để giải trí, sau nữa là để chiêu lòng một người bạn gái của tôi. Tôi cũng mong muốn, - Vanina trở lại giọng điệu của một phụ nữ thượng lưu, nói tiếp, - tìm cách giúp một con người sáng suốt thông minh sắp tới đây sẽ trở thành ông bác của tôi và có lẽ sẽ làm rạng danh cho dòng họ của mình.

Ngài Bộ trưởng lập tức dịu xuống - sắc đẹp của Vanina đã có tác động không nhỏ trong sự thay đổi thái độ này. Ở La Mã ai cũng biết Đức ông Catanzara vốn rất mê đàn bà đẹp, mà Vanina trông thật mê hồn với khẩu súng ngắn trong tay, trên người mặc bộ chế phục nhà Savelli - tất lụa chạt căng, áo chên đỏ, áo khoác ngoài màu thanh thiên thêu ngân tuyến.

- Ôi cô cháu dâu tương lai của tôi, - ngài Bộ trưởng trở nên vui vẻ nói, - cô quả đã cho phép mình làm một trò điên rồ, và có lẽ chưa phải là trò cuối cùng.

- Cháu hi vọng là một người thông minh sáng láng như bác sẽ giữ kín bí mật này, đặc biệt là với don Livio; và để khuyến khích bác làm điều đó, cháu sẽ tặng bác một cái hôn, nếu bác thuận cho chàng Carbonari được bạn gái của cháu bảo trợ không phải chết.

Câu chuyện được tiếp tục bằng cái giọng nửa đùa nửa thật mà các phụ nhân La Mã quyền quý rất biết dùng để thảo luận những vụ việc quan trọng; và Vanina đã thành công, biến cuộc gặp gỡ này, bắt đầu bằng sự đe dọa với khẩu súng trong tay, thành cuộc thăm viếng của Công tước phụ nhân Savelli tương lai đến nhà ông bác Thống đốc thành La Mã.

Chẳng mấy chốc Đức ông Catanzara, ngạo mạn gạt bỏ khỏi đầu mọi ý nghĩ mình vừa bị một mẻ hoảng sợ, đã kể cho cô cháu dâu nghe những trở lực nào mình sẽ gặp phải nếu ông ta tìm cách cứu sống Missirilli. Vừa nói, ngài Bộ trưởng vừa cùng Vanina đi đi lại lại trong phòng. Dừng bước bên lò sưởi, ông ta cầm bình nước chanh rót vào một cốc pha lê. Khi ông ta vừa đưa cốc lên miệng, Vanina giành lấy chiếc cốc, cầm trong tay một lúc rồi làm như vô ý đánh rơi xuống vườn. Một lúc sau, ngài Bộ trưởng lấy từ hộp kẹo ra một thanh socola; Vanina giằng lấy thanh kẹo, vừa cười vừa nói:

- Xin bác hãy cẩn thận! Trong nhà bác cái gì cũng đã bị tẩm độc - người ta đang muốn giết bác. Còn cháu đã tìm cách xin tha cho ông bác tương lai của cháu để không phải tay trắng gia nhập vào họ tộc nhà Savelli.

Đức ông Catanzara ngạc nhiên cảm ơn cô cháu dâu và trong câu chuyện để lộ là có nhiều hi vọng có thể cứu sống Missirilli.

- Vậy là chúng ta đã kí kết thỏa ước với nhau, và để khẳng định điều đó, đây là phần thưởng cho bác, - Vanina nói và ôm hôn ông ta.

Ngài Bộ trưởng đón nhận phần thưởng. Ông ta nói thêm:

- Cần phải nói với cô là tôi cũng không ưa đồ máu. Hơn nữa tôi hãy còn trẻ lắm, mặc dù có lẽ đối với cô tôi đã là một ông già. Có thể tôi sẽ còn sống đến cái ngày mà máu đỏ hôm nay sẽ biến thành một vết nhơ nhục

nhã.

Khi Đức ông Catanzara tiễn Vanina ra đến cổng khu vườn nhà mình thì đã hai giờ đêm.

Cách một ngày sau, khi vào yết kiến Giáo hoàng, ngài Bộ trưởng đang lúng túng trước việc mình phải làm thì bỗng nhiên Đức bề trên phán bảo:

- Trước hết, ta muốn kêu gọi lòng nhân ái của con. Vẫn còn một kẻ trong số những Carbonari ở Forli chưa được giảm án, và điều đó khiến ta ngủ không yên. Cần phải cứu độ kẻ này.

Thấy Đức Giáo hoàng đã tỏ ý trước, ngài Bộ trưởng đưa ra một loạt ý kiến phản bác, nhưng cuối cùng vẫn thảo một quyết định *motu proprio*^[13] rồi Đức Giáo hoàng tự tay kí trái với thông lệ.

Vanina nghĩ rằng, có thể cuối cùng mình cũng xin được giảm án cho người tình nhưng vẫn sẽ có kẻ tìm cách đầu độc chàng. Vào hôm trước ngày công bố quyết định của Giáo hoàng, Missirilli nhận được từ tay Linh mục Cari, cha rửa tội của Vanina, mấy gói bánh khô kèm theo lời cảnh báo: không được đụng đến thức ăn do nhà tù đưa đến.

Sau đó Vanina được biết những người Carbonari ở Forli sẽ bị chuyển đến pháo đài San Leo, và nàng quyết định bằng bất kì giá nào cũng phải gặp được Missirilli khi chàng đi qua Città Castellana. Nàng đến thành phố này sớm hơn các tù nhân đúng một ngày đêm. Tại đây, nàng gặp Linh mục Cari đã tới trước nàng mấy hôm. Ông này đã thuyết phục người quản ngục cho phép Missirilli được dự lễ cầu kinh nửa đêm tại nhà nguyện của trại giam. Và còn hơn thế: nếu Missirilli đồng ý cho xích chân xích tay lại, người quản ngục sẽ lãnh ra đến tận cửa nhà nguyện - từ đó ông ta vẫn nhìn rõ người tù mà ông ta chịu trách nhiệm coi giữ nhưng không quấy rầy câu chuyện của họ.

Cuối cùng, ngày quyết định số phận của Vanina đã tới. Từ sớm, nàng giam mình trong ngôi nhà nguyện của trại giam. Ai có thể nói những suy nghĩ nào đã xáo động tâm hồn nàng trong suốt cả ngày dài đằng đẳng ấy! Pietro có yêu nàng đến mức tha thứ cho nàng không? Nàng đã tố giác Hội kín, nhưng nàng đã cứu sống chàng! Khi giọng nói của lí trí thắng thế trong tâm hồn bấn loạn của nàng, Vanina hi vọng rằng Pietro sẽ đồng ý cùng nàng rời bỏ Italia, - nàng đã phạm tội chỉ là vì tình yêu của nàng quá mãnh liệt.

Chuông điểm bốn giờ. Nàng nghe từ xa tiếng vó ngựa - đoàn kị binh áp giải tù đã bắt đầu đi vào thành phố. Từng âm thanh vọng dội trong tim nàng. Rồi nàng nghe tiếng xe ngựa lăn trên đường: những người tù đã được chở đến. Họ dừng lại trên mảnh sân nhỏ trước trại giam. Vanina nhìn thấy hai tên lính nhắc Missirilli dậy, - chàng đi riêng trên một xe, chân tay bị cùm chặt không thể cử động nổi.

“Nhưng dù sao chàng vẫn còn sống! - nàng ứa lệ thì thầm. - Bọn chúng chưa đầu độc được chàng”.

Buổi tối hôm đó quả là cực hình. Một ngọn đèn đơn độc treo cao trên bệ thờ, viên quản ngục hà tiện rót rất ít dầu nên ánh sáng của nó chỉ lơ mờ hắt bóng trong gian nhà nguyện tối tăm. Vanina đưa mắt nhìn những tấm bia mộ của các lãnh chúa thời Trung cổ đã chết trong nhà ngục kề bên. Những bức tượng bằng đá của họ nhìn nàng giận dữ.

Xung quanh đã im ắng từ lâu. Vanina ngồi chờ, chìm đắm trong những ý nghĩ âm thầm. Chuông báo nửa đêm, một lúc sau nghe có tiếng sột soạt như có bầy dơi bay qua. Vanina quay lại, muốn cất bước nhưng gần như bất tỉnh tựa người vào lan can bệ thờ. Vào đúng lúc ấy, hai bóng đen xuất hiện trước mặt nàng không tiếng động. Đó là người quản ngục và Missirilli xiềng xích đầy mình. Người quản ngục mở cánh cửa nhỏ của ngọn đèn lồng, đặt nó lên trụ lan can bệ thờ cạnh Vanina để luồng ánh sáng rọi vào người tù, rồi ông ta lãnh ra tận cửa nhà nguyện. Viên quản ngục vừa quay đi, Vanina đã lao đến gục đầu vào ngực Missirilli, ôm chặt lấy chàng, cảm thấy trong vòng tay những mắt xiềng sắc lạnh. “Ai đã khiến chàng bị xiềng thế này?” - nàng nghĩ. Vòng tay ôm không đem lại niềm vui sướng. Và liền đó một ý nghĩ đau đớn xoáy vào óc nàng: Vanina bỗng nhiên cảm thấy như Missirilli đã biết về tội ác của nàng - chàng đón nàng với một thái độ quá ư lạnh nhạt.

- Hồi người bạn yêu quý, - cuối cùng chàng nói, - anh rất lấy làm tiếc là em đã yêu anh. Anh không thấy ở

mình có những phẩm chất nào có thể xứng đáng với một tình yêu như vậy. Và em hãy nghe anh, tốt hơn chúng ta nên hướng đến những tình cảm khác thiêng liêng, cao cả hơn. Hãy từ bỏ những lầm lạc trước đây đã làm chúng ta ngộ nhận. Anh không thể thuộc về em. Thất bại thường xuyên theo đuổi tất cả những việc làm của anh - có lẽ vì anh nằm trong quyền lực của một tử tội định mệnh nào đó. Bởi vì chỉ cần suy luận một cách tỉnh táo thôi, thì tại sao anh không bị bắt cùng với tất cả các đồng chí trong cái đêm bất hạnh ấy? Tại sao trong phút giây nguy hiểm anh lại rời bỏ vị trí của mình? Tại sao sự vắng mặt của anh lại tạo ra cơ cho những mối nghi ngờ kinh khủng nhất? Anh đã yêu không chỉ một nền tự do của Italia - trong lòng anh đã có một khát vọng khác!

Vanina không thể trấn tĩnh lại vì kinh ngạc: Missirilli đã thay đổi biết bao nhiêu! Chàng không gây đi nhiều lắm, nhưng trông chàng như đã ba mươi tuổi, Vanina nghĩ rằng đó là do những đau đớn mà chàng phải chịu trong ngục tù, và nàng òa lên khóc nức nở.

- Ôi, - nàng kêu to, - vậy mà bọn gác ngục đã hứa với em là sẽ đối xử tử tế với anh!

Vanina không biết rằng sự kề cận với cái chết đã khơi dậy trong lòng chàng Carbonari trẻ tuổi tất cả những cảm xúc tôn giáo mà có thể cách này hay cách khác kết hợp được với sự phục vụ cho sự nghiệp giải phóng Italia. Dần dần, nàng cũng hiểu ra rằng sự thay đổi nàng thấy ở người tình là do những nguyên nhân đạo đức và tâm lý chứ tuyệt nhiên không phải vì những nỗi đau đớn thể xác. Và sự đau khổ của nàng, vốn đã đạt tới ranh giới cuối cùng, lại càng trở nên không thể chịu đựng nổi.

Missirilli im lặng. Vanina không ngừng nức nở. Và chàng cũng tỏ ra ít nhiều xúc động, nói:

- Nếu như anh có yêu ai đó trong khắp thế gian này, thì người đó là em, Vanina! Nhưng nhờ ơn Chúa, bây giờ anh chỉ còn có một mục đích trong đời, và anh hoặc sẽ chết gục trong tù, hoặc sẽ hi sinh trong cuộc đấu tranh vì tự do của Italia.

Lại im lặng. Vanina cố thốt lên dù chỉ một lời, nhưng không thể. Missirilli nói tiếp:

- Những đòi hỏi của nghĩa vụ hết sức khắc nghiệt, ôi em yêu, nhưng nếu như có thể thực hiện nó một cách dễ dàng thì cần gì đến những anh hùng? Em hãy hứa sẽ không tìm gặp anh nữa. - Và, trong chừng mực những sợi dây xiềng cho phép, chàng cử động cánh tay, tìm cách chia nó về phía Vanina. - Em hãy cho phép người trước đây đã từng được em yêu quý nói với em một lời khuyên tỉnh táo: cha em đã tìm cho em một vị hôn phu xứng đáng, em hãy tiếp nhận anh ta. Đừng nói với anh ta những lời thú nhận nặng nề, nhưng cũng đừng tìm cách gặp anh nữa. Để từ nay chúng ta đối với nhau là những người xa lạ. Em đã hiến khá nhiều tiền cho sự nghiệp giải phóng tổ quốc. Nếu như đến một lúc nào đó Italia thoát khỏi ách bạo chúa, số tiền này sẽ được hoàn trả đầy đủ từ ngân quỹ quốc gia.

Vanina sững sờ: trong suốt cả buổi nói chuyện, ánh mắt của Missirilli chỉ cháy rực lên khi chàng nói lên hai từ “tổ quốc”.

Cuối cùng, lòng kiêu hãnh đã đến giúp nàng Công nương tiểu thư. Nàng không đáp lời Missirilli, chỉ đưa cho chàng những viên kim cương và mấy chiếc چرا nhỏ mà nàng mang theo mình.

- Anh có nghĩa vụ tiếp nhận những thứ này, - chàng nói. - Trách nhiệm của anh là phải tìm cách vượt ngục. Và mặc cho em đã có thêm hành động nghĩa hiệp mới này, anh vẫn sẽ không bao giờ gặp lại em nữa - anh xin thề như vậy! Vĩnh biệt Vanina! Em hãy hứa là sẽ không bao giờ viết thư cho anh, không bao giờ tìm gặp anh. Từ nay anh hoàn toàn thuộc về tổ quốc. Đối với em, anh đã chết. Vĩnh biệt!

- Không! - Vanina tuyệt vọng hét lên. - Hãy khoan. Em muốn anh biết em đã làm những gì vì yêu anh!

Và nàng kể cho Missirilli nghe về tất cả những nỗ lực của nàng nhằm cứu chàng, kể từ ngày chàng rời khỏi lâu đài San Nicolô để tự thú với quan khâm sai. Kể xong, nàng thì thầm:

- Nhưng tất cả những cái đó chỉ mới là một phần rất nhỏ! Vì tình yêu đối với anh, em đã làm còn hơn thế nữa!

Và nàng kể về sự phản bội của mình.

- Ôi, đồ quái vật! - Pietro hét lên điên cuồng và lao đến bên Vanina, toan dùng xiềng để quật chết nàng.

Và chắc hẳn chàng đã giết chết nàng nếu như người gác ngục không nghe tiếng kêu chạy đến. Ông ta giữ chặt lấy Missirilli.

- Hãy cầm lấy, đồ quái vật! Ta không muốn nợ người bất kì một cái gì hết! - Missirilli hét to.

Trong chùng mực những sợi xiềng sắt cho phép, chàng ném những viên kim cương cùng lưỡi cưa cho Vanina và quay gót bước đi.

Vanina đã hoàn toàn bị hủy diệt. Nàng trở về La Mã. Ít lâu sau, báo chí đăng tin về lễ cưới của nàng với Công tước Livio Savelli.

HẾT

CHÚ THÍCH

[1] Carbonari (tiếng Italia: Những người đốt than): thành viên của phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc và thành lập chính thể lập hiến ở Italia thế kỉ XIX, được tổ chức thành những hội kín, lãnh đạo và tham gia các cuộc khởi nghĩa (năm 1820 - 1821, 1831...).

[\[2\]](#) Saint Anges: Lâu đài cổ ở La Mã (xây năm 842 - 852), trấn giữ tường thành thành phố Leo - nơi ở của các Giáo hoàng.

^[3] Câu nói của Figaro trong vở kịch *Đám cưới Figaro* của nhà văn Pháp Beaumarchais (1732 - 1799).

^[4] Lucius Cornelius Sulla Felix (khoảng 138 - 78 TCN): Nhà độc tài La Mã cổ đại, tự nguyện thoái vị.

^[5] Napoléon Bonaparte: Hoàng đế Pháp, năm 1796 ông là thiếu tướng, được cử đi chinh phục Italia, đánh bại quân Áo, về sau làm Quốc vương Italia.

^[6] Lia (livr): đơn vị tiền tệ Italia.

^[7] Murat: một trong những nguyên soái của Napoleon, được phong làm Quốc vương Neapoli, nhưng sau đó gia nhập “Liên minh thân thánh” chống lại Napoleon. Năm 1815, khi Napoleon trốn khỏi đảo Elbe, lại quay sang giúp ông ta, hứa hẹn trao cho người Italia tự do và quyền lập hiến.

[8] Liberar l'Italia del barbari: khẩu hiệu chiến đấu của Pet'rarca năm 1350, sau đó được Juli II, Makiavelli và Bá tước Alfieri nhắc lại (chú thích của Stendhal). Francesco Pet'rarca (1304 - 1374): nhà thơ vĩ đại của Italia thời Phục Hưng; Juli II (1443 – 1513): Giáo hoàng La Mã vào đầu thế kỉ XV mưu toan thống nhất Italia vào trong tay mình; Niccolò di Bernardo dei Makiavelli (1469 - 1527): nhà hoạt động chính trị, nhà triết học Italia thời Phục Hưng; Vittorio Alfieri (1749 - 1803): nhà thơ, nhà viết kịch Italia thế kỉ XVIII.

^[9] Sequins: đồng tiền vàng, đơn vị tiền tệ cổ của Italia.

[\[10\]](#) San Leo: Pháo đài ở Romagna, gần Rimini, chính Cagliostro nổi tiếng đã chết ở pháo đài này. Dân địa phương kể rằng ông bị bóp cổ chết (chú thích của Stendhal). Alessandro di Cagliostro (1743 - 1795) là một nhà phiêu lưu người Italia.

[\[1\]](#) Hồng y Giáo chủ: theo lệ của Giáo hoàng, Bộ trưởng Cảnh sát sau khi nghỉ việc được phong chức Giáo chủ.

[12] Một giám mục La Mã tất nhiên không thể chỉ huy một đạo quân xuất sắc như viên tướng cựu Bộ trưởng Cảnh sát ở Paris đã từng nhiều lần trước đây khi Malet âm mưu nổi loạn, nhưng ông ta không bao giờ dễ bị bắt ở nhà mình một cách dễ dàng như vậy. Ông ta sợ bị đồng liêu cười nhạo. Người La Mã khi biết mình bị thù ghét thì bao giờ cũng vũ trang cẩn thận. Tác giả thấy không cần phải giải thích về nhiều điểm khác biệt vụn vặt trong hành vi và lời nói giữa người Paris và người La Mã. Ông không muốn xóa nhòa những khác biệt đó và thấy cần phải mạnh dạn mô tả chúng. Những người La Mã được tác giả miêu tả không có vinh dự được là người Pháp. (Chú thích của Stendhal). Claude François de Malet (1754 - 1812): tướng của Napoleon, năm 1812 âm mưu lật đổ Hoàng đế và khôi phục chế độ Cộng hòa.

[\[13\]](#) Motu proprio: theo ý riêng (tiếng Latinh).